

Bosbeheer door Natuurpunt

Natuurpunt streeft naar meer natuur, betere natuur en natuur voor iedereen. Dit doet ze door natuurterreinen in beheer te nemen door huur of aankoop, door ze in te richten en te beheren en door deze gebieden op een doordachte manier open te stellen voor bezoekers. Dat tracht ze ook te doen in Averbode Bos & Heide.

Een aanzienlijk deel van dit natuurgebied bestaat uit bos. Bij het in beheer nemen van een bos wordt er steeds grondig afgewogen wat het nagestreefde natuurdoel is voor deze zone. Bossen met hoge natuurwaarde blijven uiteraard volledig behouden en breiden we uit. Voorbeelden hiervan zijn oude eikenzones gelegen rondom de abdij.

In een aantal delen van het bos zijn de natuurwaarden eerder gering. Hier weten we dat die bossen door geleidelijke omvorming zich spontaan kunnen ontwikkelen tot echte natuurbossen bestaande uit plaatsgeschikte inheemse soorten. De bossen worden zo beheerd dat ze een inheemse soortensamenstelling krijgen, met verschillende lagen in het bos (boomlaag, struiklaag, kruidlaag, moslaag) met als positief gevolg een hoge soortenrijkdom (biodiversiteit). Dit betekent dat er nog enkele keren gekapt zal worden in het bos. Het gaat dan om het dunnen van het bos, zodat de jonge inheemse bomen als zaailingen licht krijgen en kunnen groeien. In andere gevallen vervangen we de uitheemse soorten die de bossen bedreigen door hun verstikkende groei door de natuurlijke soortensamenstelling. Amerikaanse vogelkers bijvoorbeeld wordt niet voor niets ook wel bospest genoemd. Wanneer het bos nauwelijks verschillende lagen heeft, kiezen we voor een kleine kap van gemiddeld 10-40 are, zodat de nieuwe zaailingen hier massaal verschijnen. Soorten als ruwe berk, winter- en zomereik en beuk nemen op die manier de plaats in van de uit commercieel oogpunt in het verleden aangeplante Corsicaanse den, Douglasspar en Canadese populier.

Sommige bossen hebben echter een zeer lage natuurwaarde. Het gaat om bosaanplanten op een grasland, open moeras, heide of op de bodem van een droog getrokken ven of vijver. Vaak worden er op de bosbodem nog soorten van de voorheen erg soortenrijke vegetaties teruggevonden. Ze dreigen echter te verdwijnen door gebrek aan licht en concurrentie voor voedingsstoffen en water. Wanneer we zeker zijn dat het kappen van deze kunstmatige bosaanplant een meerwaarde betekent voor de regio door het omzetten naar zeer waardevolle open vegetaties kiezen we noodgedwongen voor een kaalkap, gevolgd door herstelwerken. Het kappen doen we in hoofdzaak om Europees belangrijke biotopen te herstellen volgens internationale afspraken. Er wordt een zorgvuldige procedure gevolgd die beoordeeld wordt door wetenschappers en administraties en die hun oordeel overmaken aan de minister voor Leefmilieu en Natuur. Pas na de goedkeuring van het beheerplan door de minister start de kap en het herstel. In deze gevallen worden in feite fouten uit het verleden gecorrigeerd. Twee meter diepe grachten die een natuurlijk ven draineren worden terug hersteld, zodat de natuurlijke waterhuishouding haar weg kan gaan. De Lorke die op die venbodem gepland waren worden daarvoor uiteraard eerst gekapt.

Natuurpunt streeft ernaar om de kapprocedure zo milieuvriendelijk mogelijk te laten gebeuren. Zo wordt er gezorgd dat het hout en de kronen zo optimaal mogelijk gebruikt worden. Hierbij komt kwaliteitshout vóór zaaghout, zaaghout vóór chiphout, chiphout vóór energieopwekking en energieopwekking vóór verbranden. Hier leren we als beheerder noodgedwongen continu bij, maar de eerste mooie voorbeelden zijn reeds uitgevoerd. Het hout dat vrijkwam bij de proefkappen die tot nu toe plaatsvonden hebben hun optimale gebruiksfunctie gevonden; de rechte stukken van de stammen worden gebruikt voor het

maken van meubels, de bovenste delen van de stammen worden gebruikt voor het maken van vezelplaten en de kronen worden gebruikt voor het aanmaken van groene stroom en warmte.

Het is jammer dat we lokaal soms een deel van een bos omzetten, zoals in Averbode Bos & Heide, maar in andere zones in Vlaanderen mogen grote delen van natuurgebieden weer spontaan bos worden. Dit noemen we ecologische bosuitbreiding. Natuurpunt gaat door middel van ecologische bosuitbreiding verspreid over gans Vlaanderen, in elke provincie nieuwe projecten starten op de meest geschikte plaatsen. De Raad van Bestuur van Natuurpunt heeft dit als belangrijke beleidslijn bekrachtigd. Hiermee bereikt Natuurpunt een positieve bosbalans. De eerste concrete projecten zijn reeds gestart. Het Krakelingenbos krijgt zo bijvoorbeeld als eerste alle kansen.